

Seat No. : _____

DB-113

December-2018

B.Ed., Sem.-I

A-02 : Contemporary India & Education

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના :** (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.
(2) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 18

- (A) (1) કેળવણીની વ્યાખ્યાઓ આપી કેળવણીના પ્રકારોની વિગતે સમજૂતી આપો. 7
(2) ભારતમાં પ્રવર્તમાન શિક્ષણ પ્રણાલીની તરાહ સમજાવો. 7

અથવા

- (1) કેળવણીની વ્યાખ્યાઓ આપી કેળવણીના ઉદ્દેશો સમજાવો. 7
(2) તત્ત્વજ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપો. શિક્ષણ અને તત્ત્વજ્ઞાનનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. 7

(B) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (છમાંથી ચાર) 4

- (1) કેળવણીની ગાંધીજીની વ્યાખ્યા આપો.
(2) કેળવણીની પ્રક્રિયાના ત્રણ ધ્રુવ કયા-કયા છે ?
(3) શિક્ષણ શબ્દ કયા શબ્દ પરથી આવ્યો છે ?
(4) તત્ત્વજ્ઞાનની શિક્ષણના કયા-કયા ક્ષેત્રો પર અસર થાય છે ?
(5) આજીવન શિક્ષણ એટલે શું ?
(6) જૂની શિક્ષણ પ્રણાલીમાં કેન્દ્રસ્થાને કોણ હતું ?

2. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 17

- (A) (1) લોકશાહી એટલે શું ? શાળા કક્ષાએ લોકશાહીના વિકાસ માટે યોજી શકાય તેવી પ્રવૃત્તિઓની યાદી આપો. 7
(2) મૂળભૂત હકોની સમજૂતી આપો. 7

અથવા

- (1) ભારતીય બંધારણની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો. 7
(2) સામાજિક વિવિધતા એટલે શું ? સામાજિક વિવિધતા માટેના જવાબદાર પરિબળો જણાવો. 7

- (B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (પાંચમાંથી ત્રણ) 3
- (1) ભારતીય બંધારણની શરૂઆત શેનાથી થાય છે ?
 - (2) શિક્ષણનો અધિકાર કઈ કલમમાં સમાવિષ્ટ છે ?
 - (3) જાતિ સામાજિક વિવિધતા માટે જવાબદાર છે — હા કે ના ના સંદર્ભમાં તમારી એક દલીલ આપો.
 - (4) ભારતીય નાગરિકની મૂળભૂત ફરજો કેટલી છે ?
 - (5) ભારતીય બંધારણ માન્ય ભાષાઓ કેટલી છે ?
3. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 18
- (A) (1) કોઠારી કમિશનની મુખ્ય ભલામણો જણાવો. 7
- (2) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 1986ની મુખ્ય જોગવાઈઓ જણાવો. 7
- અથવા**
- (1) સર્વ શિક્ષા અભિયાન વિશે નોંધ લખો.
- (2) રાધાકૃષ્ણન કમિશનની મુખ્ય ભલામણો જણાવો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (છમાંથી ચાર) 4
- (1) મેકોલેની મુખ્ય ભલામણ કઈ હતી ?
 - (2) વુડના ખરીતાનું વર્ષ કયું છે ?
 - (3) ત્રિ ભાષા સૂત્ર એટલે શું ?
 - (4) સર્વ શિક્ષા અભિયાનની શરૂઆત કયા વર્ષમાં થઈ ?
 - (5) પ્લાન ઓફ એક્સેન શું છે ?
 - (6) રાષ્ટ્રીય માધ્યમિક સાક્ષરતા અભિયાનની શરૂઆત કયા વર્ષથી થઈ ?
4. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 17
- (A) (1) ભારતીય સમાજને દોરનારા સામાજિક અને આર્થિક પરિબળો ચર્ચો. 7
- (2) વૈશ્વિકીકરણની શિક્ષણ પર થયેલી અસરો ચર્ચો. 7
- અથવા**
- (1) ઉદારીકરણની ભારતીય સમાજમાં શું પરિવર્તન આવ્યું છે ? 7
- (2) રાષ્ટ્રીય એકતાનો અર્થ આપી તેના અવરોધક પરિબળો ચર્ચો. 7
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (પાંચમાંથી ત્રણ) 3
- (1) ભાવાત્મક એકતા એટલે શું ?
 - (2) ખાનગીકરણ એટલે શું ?
 - (3) સ્વ-નિર્ભર સંસ્થાનો એક ફાયદો અને મર્યાદા જણાવો.
 - (4) આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ એટલે શું ?
 - (5) રાષ્ટ્રીય એકતાના વિકાસ માટેની બે શાળાકીય પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.

Seat No. : _____

DB-113

December-2018

B.Ed., Sem.-I

A-02 : Contemporary India & Education

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) **All** the questions are compulsory, options are internal.
(2) Figure to the right indicates total marks of the question.

1. Answer the following questions : **18**
- (A) (1) Give the definitions of the education and explain its types briefly. **7**
(2) Explain the recent educational pattern of India. **7**
- OR**
- (1) Give the definitions of the education and explain its Aims. **7**
(2) Give the definition of Philosophy and clarify the relation between education and philosophy. **7**
- (B) Answer the following questions : (**Four** out of **Six**) **4**
- (1) Give the education definition given by Gandhiji.
(2) Which are the three poles of process of education ?
(3) From which word education word is came ?
(4) Which areas are affected of education by the Philosophy ?
(5) What is life long learning ?
(6) Who is at centre in Old Educational system ?
2. Answer the following questions : **17**
- (A) (1) What is democracy ? Give the list of activities which should be arranged at school level for the development of democracy. **7**
(2) Explain the fundamental rights. **7**
- OR**
- (1) Discuss the main features of Indian Constitution. **7**
(2) What is social diversity ? State the responsible factors of social diversity. **7**

- (B) Answer the following questions : (**Three** out of **Five**) **3**
- (1) From which part Indian Constitution is started ?
 - (2) In which Article Right to Education included ?
 - (3) Caste is responsible for social diversity- Give your one argument in favour of and in oppose.
 - (4) How many fundamental duties of an Indian Citizen ?
 - (5) How many recognize language are there in Indian constitution ?
3. Answer the following questions : **18**
- (A) (1) State the main recommendations of Kothari Commission. **7**
- (2) State the main provision of National Policy on Education 1986. **7**
- OR**
- (1) Write a note on Sarva Shiksha Abhiyan. **7**
- (2) State the main recommendations of Radhakrishnana Commission. **7**
- (B) Answer the following questions : (**Four** out of **Six**) **4**
- (1) Which was the main recommendation of Mekole ?
 - (2) The year of Woods Dispatch was ?
 - (3) What is Tri-Language formula ?
 - (4) In which year Sarva Shiksha Abhiyan was started ?
 - (5) What is Plan of Action ?
 - (6) In which year Rashtriya Madhyamaik Saksharata Abhiyan was started ?
4. Answer the following questions : **17**
- (A) (1) Discuss the Social and Economical driving factors of Indian Society. **7**
- (2) Discuss the effect of Globalization on Education. **7**
- OR**
- (1) Which changes have been came in Indian Society due to liberalization. **7**
- (2) Give the meaning of National Integration and discuss its obstacles. **7**
- (B) Answer the following questions : (**Three** out of **Five**) **3**
- (1) What is Emotional integration ?
 - (2) What is privatization ?
 - (3) State one merit and one demerit of Self Finance institution.
 - (4) What is international understanding ?
 - (5) State two school activity to develop national integration.